

KA2- Distance learning for vulnerable adults

1. Algemeen - afstandsonderwijs voor voortijdige schoolverlaters

Voortijdig schoolverlaten vormt een belemmering voor economische groei en werkgelegenheid. Het belemmert de productiviteit en het concurrentievermogen en wakkert armoede en sociale uitsluiting aan. Met zijn krimpende beroepsbevolking moet Europa zijn menselijke hulpbronnen ten volle benutten. Jongeren die onderwijs en opleiding voortijdig verlaten, missen onvermijdelijk vaardigheden en kwalificaties. Zij lopen een groter risico op werkloosheid, sociale uitsluiting en armoede¹.

Veel scholen voor volwassenenonderwijs hebben ervaring met klassen voor voortijdige schoolverlaters in het programma Basisschool voor volwassenen. Als gevolg van COVID-19 en de sluiting van scholen en openbare instellingen is de bestaande leercrisis toegenomen. Door de onzekere sociale en economische omstandigheden werden heel wat deelnemers aan dit programma uitgesloten van de mogelijkheid om het programma te volgen. Door echter lessen te organiseren voor degenen die thuis over apparatuur beschikken, konden de deelnemers via Zoom aan de les deelnemen. Met deze aanpak zorgen we zeker voor een gemakkelijkere overgang terug naar school. In sommige gevallen konden de voorbeelden in dit pakket niet als activiteiten voor afstandsonderwijs worden uitgevoerd. Dit kwam doordat deze organisaties er zelfs tijdens de afsluiting geen toestemming voor hadden van hun nationale agentschap voor beroepsonderwijs en volwasseneneducatie. Ook vanwege de geringe digitale vaardigheden van de deelnemers was het niet altijd mogelijk.

Lesgeven via Zoom tijdens COVID-19 werd door veel van de scholen vooral gekenmerkt door een lagere motivatie om deel te nemen, deelname zonder het gebruik van een camera of zelfs een microfoon, en de deelname van een kleiner aantal deelnemers. Docenten voorzagen de deelnemers van veel materiaal voor zelfstudie, maar de deelnemers aan dit programma hebben geen sterk ontwikkelde leercompetentie, zodat deze methode niet veel bijdroeg tot de verbetering van de leerresultaten. Individuele ondersteuning via Zoom of andere videoconferentiemiddelen bleek zeer productief te zijn, d.w.z. het bieden van individuele leerondersteuning. Een positief effect is de aanwezigheid van technische ondersteuning tijdens de meeste lessen. Dit zal de uitvoering van het programma verbeteren.

2. Kenmerken en beperkingen van de doelgroep

Jongeren met een onvolledige opleiding (drop-outs) vormen een van de meest kwetsbare doelgroepen. Personen uit sociaal en economisch zwakke gezinnen lopen meer kans om uit te vallen. Jongeren die het onderwijssysteem verlaten voordat zij een beroepsopleiding hebben gevolgd, worden met veel uitdagingen geconfronteerd. Naast hun sociale kwetsbaarheid en gebrek aan steun om hun opleiding voort te zetten, missen zij ook vaardigheden die hen zouden helpen hun huidige situatie te boven te komen. Door het gebrek aan basisonderwijs zijn zij niet functioneel geletterd, waardoor zij minder kansen hebben op het gebied van werkgelegenheid en economie. Doordat zij veel competenties missen waarmee zij op de arbeidsmarkt kunnen concurreren, is het voor hen moeilijker om werk te vinden, wat leidt tot frustratie, (persoonlijke) ontevredenheid, gebrek aan motivatie en een gevoel van vervreemding en minderwaardigheid.

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/european-semester_thematic-factsheet_early-school-leavers_en_0.pdf

KA2- Distance learning for vulnerable adults

Er zijn vier grote categorieën van kenmerken van drop-outs: demografische, sociale en gezinskenmerken, afwijkend gedrag in de samenleving en op school. Enkele van de meest voorkomende kenmerken van drop-outs zijn etniciteit, lage sociaaleconomische status, afkomstig uit een eenoudergezin, een hoge mate van absenteïsme, disciplinaire problemen, schooluitval, lage academische prestaties en slechte testcores. Ook is er de rol van het gezin in de beslissing van een leerling om van school te gaan en de invloed van leeftijdgenoten.

Schooluitval doet zich vooral voor in onderontwikkelde en ontwikkelingslanden, waar het verschijnsel zich voordoet tussen de laatste jaren van de lagere en de middelbare school. In geïndustrialiseerde landen komt de schooluitval voor in het tertiair onderwijs of bij universitaire studies.

De desertie kan worden ingedeeld: volgens de duur (tijdelijk of definitief - er zijn leerlingen die na een periode terugkeren in de klas, terwijl anderen het systeem definitief verlaten), volgens de omvang (in sommige gevallen wordt de desertie niet in zijn geheel gegeven omdat een leerling naar een andere onderwijsinstelling wordt overgeplaatst), volgens het moment waarop zij zich voordoet (dit hangt af van het traject dat de leerling heeft afgelegd en het onderwijsniveau dat hij heeft bereikt: kleuterschool, lager, middelbaar, middelbaar of universiteit).

De desertie vindt verschillende oorzaken die het verschijnsel verklaren. De twee belangrijkste oorzaken zijn binnenschools en buitenschools. Intra school heeft te maken met de oorzaken of interne factoren van de leerling. Daaronder zijn: gedragsproblemen, leerproblemen, emotionele stoornissen, gebrek aan motivatie en/of interesse, actief sociaal leven na schooltijd, weinig identificatie met de school, lage prestaties, herhaling. Buitenschools - externe oorzaken, van sociaal-economisch tot vertrouwd: arbeidsinschakeling (door de economische problemen van het gezin ziet de leerling de noodzaak in om te werken en gaat daarom van school af), zwangerschap, ouders hebben lage verwachtingen ten aanzien van de academische vorming, ouders die geen onderwijs hebben genoten, gebrek aan vaste woonplaats, onvoldoende inkomen in huis, scholen op grote afstand gelegen (kinderen moeten enkele kilometers reizen tot ze hun bestemming bereiken, dit heeft invloed op het regelmatig bijwonen van de lessen), desertie van andere familieleden, weinig gesprek over de school.

Degenen die buiten het onderwijssysteem vallen, maken deel uit van werkloze en sociaal uitgesloten groepen. Ook kunnen deze mensen deel uitmaken van criminele en gewelddadige groepen. Door een gebrek aan onderwijs kunnen mannen en vrouwen niet aan de armoede ontsnappen omdat zij niet over de mentale of fysieke capaciteiten beschikken om een stabiele en goedbetaalde baan na te streven. Bijgevolg neemt de ontwikkeling van de economie af.

3. Het motiveren van de doelgroep om activiteiten voor afstandsonderwijs te benaderen

Voortijdig schoolverlaters die er uiteindelijk voor kiezen om het onderwijs voort te zetten en terug te keren naar het onderwijssysteem, hebben daar voldoende motivatie voor. Meestal doen zij dat omdat zij erachter zijn gekomen dat zij met een afgeronde lagere/middelbare school een betere baan kunnen krijgen. Soms is het omdat zij hersteld zijn van familieproblemen of vreselijke ongelukken die hen zijn overkomen en die ertoe hebben geleid dat zij de school hebben verlaten. Het belangrijkste is dat wanneer een voortijdige schoolverlater besluit de school af te maken, hij/zij daar meestal in slaagt.

KA2- Distance learning for vulnerable adults

De doelgroep van deelnemers aan afstandsonderwijs moet zich gemotiveerd voelen om te leren, dus is het heel belangrijk een omgeving te creëren waarin deze deelnemers zich veilig en aanvaard voelen.

We kunnen de volgende benaderingen gebruiken:

- Bekende digitale platforms en hulpmiddelen gebruiken (Viber, Facebook Messenger)
- Leren of helpen bij het gebruik van nieuwe digitale instrumenten en platforms (bv. Zoom conferentie)
- Werken in groepen: verschillende progressie van deelnemers
- Bevordering van wederzijdse bijstand - degenen die sneller vorderen helpen degenen die langzamer vorderen
- Deelnemers nemen deel aan het ontwerp van de leerinhoud.

4. Methoden voor afstandsonderwijs voor de doelgroep

Naam van de workshop	CIRKEL VAN VRAGEN
Methode	Alleen vragen
Doelstelling	Om deelnemers te interesseren voor elk onderwerp en communicatievaardigheden te oefenen
Korte beschrijving	Deelnemers praten alleen op basis van vragen
Online hulpmiddelen	Zoom
Didactische accessoires	/
Aanbevolen aantal deelnemers	4-6
Duur	Max 15 minuten
Stap-voor-stap instructies voor de workshop	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mentor kiest een onderwerp (geschiedenis, geografie...) en deelt een tekst, korte video of film over het gekozen onderwerp. 2. Mentor maakt een voorbeeld over een kort verhaal hoe een vraag te maken (stelt enkele vragen achter elkaar) 3. Deelnemers bereiden in 10 minuten vragen voor met behulp van informatie die ze op internet hebben gevonden om de vraag te vormen. 4. Menthor verandert het zicht van de deelnemers in het klaslokaal (instelling in Zoom - Immersieve weergave) 5. Maakt richting van deelnemers (met de klok mee) en bepaalt de regels voor communicatie
Aanpassingen aan afstandsonderwijs: waar	In geval van niet-inspiratie, kan deelnemer vragen 2 keer overslaan voordat ze uit het spel zijn

KA2- Distance learning for vulnerable adults

moeten we op letten, mogelijke hindernissen...	
--	--

Naam van de workshop	EDUCATIEVE KEUKEN
Methode	Demonstratie
Doel/doelstellingen	Leren/ bereiken van: Organisatie, socialisatie, samenwerking, groepscohesie
Korte beschrijving	Deelnemers in de keuken leren door te doen, bereiken samenhang, versmelten van verschillende regionale kookstijlen en genieten van de verschillen.
Hulpmiddelen	Zoom, MS Teams
Didactische accessoires	Instrumenten, potten, keukenmateriaal
Aanbevolen aantal deelnemers	6 - 8
Duur	4 uur
Cursus workshop (stap voor stap)	<p>*De mentor informeert de deelnemers vooraf over de ingrediënten en het recept.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. De deelnemers begroeten 2. Ijsbreker - groepering per specerij - deelnemers kiezen een regionale specerij en worden dan in groepen/kamers verdeeld 3. Instructies geven 4. Groeperen en kiezen van ingrediënten en recepten - de deelnemers mogen twee ingrediënten wisselen. 5. Mentor geeft instructies en houdt toezicht op de groepen en het proces 6. Tijdens het koken worden de deelnemers aangemoedigd om gevoelens, emoties en verhalen te delen. 7. De deelnemers eten samen en reflecteren op hun ervaringen.
Aanpassingen aan afstandsonderwijs; waar moeten we op letten, mogelijke uitdagingen	<p>Iedereen moet hetzelfde tempo aanhouden.</p> <p>Controle op allergieën</p> <p>Mentor moet kookvaardigheden hebben</p>

Naam van de workshop	ANSICHTKAART NAAR DE TOEKOMST
Methode	METHODE VAN OBSERVATIE, PERCEPTIE EN EMOTIE
Doel/doelstellingen	Door een kaart/brief aan hun toekomstige zelf te schrijven, worden deelnemers zich bewust van waarom ze (niet) studeren en beseffen ze

KA2- Distance learning for vulnerable adults

	hoe studeren kan helpen bij het bereiken van hun levensdoelen. Het doel is de deelnemers te motiveren hun toekomst te plannen en hun leerdoelen te bereiken.
Een korte beschrijving	Dit instrument wordt vaak gebruikt en vooral in het begin van de interventie. Er zijn verschillende manieren om het instrument te gebruiken: e-mail, briefkaart, brief enz. Deelnemers vinden het leuk en een beetje uitdagend om zichzelf te schrijven, maar ze zijn enthousiast dat ze ooit hun eigen brieven terug zullen krijgen. Het instrument wordt gebruikt om deelnemers beter in staat te stellen vooruit te kijken en doelen te bereiken. De beloning komt wanneer ze hun eigen tekst terugkrijgen en de mogelijkheid hebben om te reflecteren op hun eigen leer-/ontwikkelingsproces.
Hulpmiddelen	Zoom
Didactische accessoires	Futureme.org
Aanbevolen aantal deelnemers	geen beperking
Duur	30-60 minuten
Workshop cursus (stap voor stap)	De deelnemers mogen een ansichtkaart kiezen uit een collectie met verschillende motieven en kleuren. U geeft de deelnemers de opdracht om in de toekomst een postkaart aan zichzelf te schrijven. Het is ook mogelijk om de deelnemers een e-mail naar zichzelf te laten sturen.
Aanpassingen aan afstandsonderwijs: waar moeten we op letten, mogelijke uitdagingen	- Instructies voor docenten - Voorbeeld van instructies voor deelnemers

Naam van de workshop	ROZENBOTTEL
Methode	Oefeningen voor de ontwikkeling van reflectie en het overwinnen van vervreemding
Doel/doelstellingen	Het proces van reflectie aanmoedigen, de ontwikkeling van analytisch en reflectief denken ondersteunen en de toepassing van levenservaring op verdere ontwikkeling mogelijk maken.
Korte beschrijving	Deze oefening is gebaseerd op de metafoer van de rozenbottel en maakt reflectie en betrokkenheid van de leerling mogelijk door middel van een creatief instrument.
Online hulpmiddelen	Elk online conferentiemiddel
Didactische hulpmiddelen	Papier, potloden of stiften of krijtjes, smartphone

KA2- Distance learning for vulnerable adults

Aanbevolen aantal deelnemers	Elke
Duur	Tot 60 minuten
Stapsgewijze instructies voor de workshop	<p>Vraag de deelnemers om een vel papier, stiften of potloden te nemen en een rozenbottel te tekenen met doornen op de steel en duidelijk zichtbare bloemblaadjes in de knoppen.</p> <p>- Rozenbottels kunnen zoveel bloemblaadjes en doornen hebben als de leerlingen willen. Maar ze moeten in gedachten houden dat:</p> <p>a. Elke doorn betekent een of andere moeilijkheid (risicofactor) in hun leven. Vraag de leerlingen om aan de basis van de doorn een sleutelwoord te schrijven dat de moeilijkheid aanduidt waarmee ze geconfronteerd worden, en aan de top van de doorn wat hen zal helpen om die te overwinnen (een beschermingsfactor). De lengte van de doorn kan de moeilijkheidsgraad aangeven.</p> <p>b. Elk bloemblad betekent hoe de leerlingen hun sterke punten en eerdere ervaring in het omgaan met genoemde moeilijkheden kunnen toepassen om hun doelen te bevorderen en te bereiken.</p> <p>2. Vraag de deelnemers een denkpaauze in te lassen, de ervaring te analyseren en de belangrijkste aspecten van de rozenbottel op te schrijven.</p> <p>3. Vraag de deelnemers om per twee of per drie te delen wat ze hebben gemaakt.</p>
Aanpassingen aan afstandsonderwijs: waar moeten we op letten, mogelijke obstakels...	Controleren of iedereen voorbereid is - didactische accessoires

Naam van de workshop	LATEN ZIEN EN VERTELLEN
Methode	Methode van observatie, waarneming en emotie
Doel/ doelstellingen	Om elkaar beter te leren kennen, om de groep te verbinden, het kan gebruikt worden als energizer.
Korte beschrijving	Deelnemers moeten voor het videogesprek een foto maken van een persoonlijk voorwerp. Tijdens het videogesprek moeten de deelnemers raden welke foto bij wie hoort.
Online hulpmiddelen	Zoom, Teams
Didactische accessoires	Papier, potlood Sjabloon voor laten zien en vertellen https://www.mural.co/templates/show-and-tell

KA2- Distance learning for vulnerable adults

Aanbevolen aantal deelnemers	5-10
Duur	Maximaal 45 min.
Stapsgewijze instructies voor de workshop	<p>Vraag de deelnemers om vóór het videogesprek een foto te maken van een van hun persoonlijke voorwerpen en deze te uploaden naar hun computer zodat ze er later gemakkelijk bij kunnen.</p> <p>Maak vervolgens een muurschildering van de Laten zien en Vertellen - sjabloon in MURAL en houd deze klaar om te delen tijdens de sessie.</p> <p>Vraag iedereen om een foto van hun persoonlijke voorwerp te uploaden in een MURAL - voeg nog niet de namen van de deelnemers toe naast hun persoonlijke voorwerpen.</p> <p>Raad om de beurt welk voorwerp van wie is en waarom.</p> <p>Alternatief: maak foto's van je schoenen, maaltijd, upload favoriete muziek etc. En laat anderen raden van wie het is.</p>
Aanpassingen aan afstandsonderwijs: waar moeten we op letten, mogelijke hindernissen...	<ul style="list-style-type: none"> - Deelnemers maken de foto's niet vooraf of hebben geen camera. - Deelnemers kunnen de foto's zoeken op internet. - Het kan ook met muziek etc. - De workshop kan worden gebruikt als aanzet tot een breder thema (waarden, compassie, persoonlijkheid, hoe maak je een kwaliteitsfoto).

Naam van de workshop	WAARDEN IN ONS LEVEN
Methode	LEREN DOOR GESPREK
Doel/doelstellingen	<ul style="list-style-type: none"> - definitie van waarden - herkennen van vooroordelen, stereotypen - aansluiting bij mensenrechten en vrijheden, beheersing van basisbegrippen - vertrouwd raken met historische gebeurtenissen (oorlogen, slavernij, racisme...) en persoonlijkheden, schendingen van rechten
Korte beschrijving	<p>Deelnemers denken na over het belang van hun eigen waarden, werken in tweetallen stelt hen in staat hun meningen en observaties te presenteren en tegelijkertijd te herkennen hoe een andere mening hen beïnvloedt en waarom.</p> <p>Verworven fundamentele concepten, historische gebeurtenissen, persoonlijkheden en mensenrechtenschendingen worden verbonden met behulp van voorbeelden (die hun gepresenteerde verhalen verdiepen) die tijdens het werk in tweetallen aan het licht kwamen.</p>
Online hulpmiddelen	ZOOM toepassing

KA2- Distance learning for vulnerable adults

Didactische accessoires	YouTube film
Aanbevolen aantal deelnemers	8
Duur	60 min (de workshop kan verdeeld worden in verschillende workshops afhankelijk van het onderwerp)
Stapsgewijze instructies voor de workshop	<ol style="list-style-type: none"> 1. De mentor houdt een korte inleiding over waarden (hij belicht zijn eigen waarden - zegt wat veel voor hem betekent en benoemt de waarde uit zijn woorden). Hij nodigt ook anderen uit om te reflecteren. 2. De deelnemers bekijken een korte stomme film. Het is belangrijk dat de film geen spraak of ondertiteling bevat, zodat elke deelnemer zijn eigen mening over de film kan vormen. 3. Deelnemers worden in paren verdeeld in e-classes om elkaar te vertellen hoe ze het verhaal van de film hebben gezien. Probeer aan het eind één of twee waarden uit de gepresenteerde verhalen te noemen. 4. Deelnemers keren terug naar de e-klas. Met behulp van Mentimeter schrijven ze de waarden op die ze tijdens het werken in tweetallen hebben geselecteerd (docent maakt een printscreen van Mentimeter). 5. De leerkracht verbindt de opgeschreven waarden met ex. fundamentele mensenrechten of iets anders (voegt de tegenovergestelde betekenis toe aan vrijheid - dwang, forse, verbindt slavernij met het verbod op dwangarbeid en vertelt het verhaal van een historische gebeurtenis).
Aanpassingen aan afstandsonderwijs: waar moeten we op letten, mogelijke obstakels...	<ol style="list-style-type: none"> 1. De belangstelling wekken van de "storende" deelnemer - we vinden een verband tussen de gepresenteerde inhoud en het gedrag van de deelnemer. Een contactpunt waardoor de deelnemer gemotiveerd wordt om de activiteit te volgen. 2. Inactieve groep kan worden aangemoedigd door eigen voorbeelden, aangepast aan de doelgroep (bijvoorbeeld onze evenementen in de tienerjaren). 3. Het onderwerp kan worden aangepast aan verschillende lessen: Geschiedenis, Psychologie...etc Het kan ook worden afgesloten met reflectie.